

KIEDY POWINNO ZAPALIĆ SIĘ CZERWONE ŚWIATŁO?

Proces wychowania młodego pokolenia to prawdziwe wyzwanie dla rodziców, nauczycieli i wychowawców. Wszyscy jesteśmy świadomi, że rozwój młodego człowieka nie sprowadza się tylko do nabywania wiedzy szkolnej. Istnieje uzasadniona potrzeba kształtowania charakterów i osobowości młodych ludzi, a tym samym ich postaw moralnych. Nie wszystkie sytuacje, okoliczności, z którymi spotykają się młodzi, sprzyjają temu rozwojowi. Zdarza się, że pozytywny proces wychowawczy młodego człowieka może być zagrożony.

Oto sygnały, które powinny zaniepokoić rodziców, a które mogą świadczyć o tym, że dziecko wkracza na niebezpieczną drogę:

- niepunktualne powroty do domu czy niewracanie do domu na noc, nieodbieranie telefonu, gdy dziecko już powinno być w domu,
- pojawienie się wartościowych przedmiotów niewiadomego pochodzenia,
- pojawienie się pieniędzy,
- wagary,
- osłabienie wyników szkolnych,
- nagła zmiana wyglądu,
- zmiana zainteresowań bądź utrata dotychczasowych zainteresowań,
- używanie substancji psychoaktywnych,

- ucieczki z domu,
- kradzieże,
- rosnąca konfliktowość, agresywność,
- podatność na wpływy innych.

Niepokojące objawy to takie zachowania, które można obserwować bądź to w życiu codziennym, bądź w szerszym kontekście szkolnym. **Nigdy nie należy ich lekceważyć.** Warto aktywnie obserwować swoje dziecko, a przede wszystkim poznać przyczynę tych zachowań. Możliwe są takie przyczyny jak: wejście w obszar zachowań aspołecznych, zmiany emocjonalne czy zakłócenia w obszarze zdrowotnym. Od zdiagnozowania przyczyn uzależnione będą działania pomocowe jakie podejmiemy wobec dziecka.

Jeżeli pojawią się niepokojące sygnały w zachowaniu dziecka, należy być przygotowanym do właściwej reakcji. Z tego powodu ważne jest, aby zadbać o prawidłowo przeprowadzoną rozmowę z dzieckiem.

Oto zasady przygotowania i przeprowadzenia rozmowy z dzieckiem, kiedy dzieje się coś niepokojącego:

- przygotować się do spotkania z dzieckiem, zaprosić je do rozmowy, np. *"jest coś, co mnie niepokoi, a jesteś dla mnie ważny i chcę wiedzieć, co się dzieje w twoim życiu"*, zamiast: *"no to dzisiaj wieczorem porozmawiamy"*;
- przygotować właściwą przestrzeń do rozmowy, więc odłożyć telefon, wyłączyć telewizor itp.;
- wierzyć dziecku, nawet gdy mówi *"nie wiem"*, nie zakładać bezpodstawnie, że kłamie;
- przedstawić jasno swoje stanowisko, gdy robi rzeczy niezgodne z prawem czy z ustalonymi w domu zasadami, powiedzieć kategorycznie: *"nie zgadzam się na to i zrobię wszystko, aby tak się nie działo"*;
- wykazać zainteresowanie dzieckiem, m.in. przez poświęcenie mu więcej czasu;
- zauważać dobre strony dziecka;
- zbliżyć się do dziecka w celu nawiązania głębszej i silniejszej relacji;
- doprowadzić, aby dziecko odzyskało zaufanie do nas, jeśli ono osłabło.

Zwykle jedna rozmowa nie wystarczy, aby poznać przyczynę niepokojącego zachowania. Ważne jest, aby dać dziecku czas i uwagę, interesować się tym, co dzieje się w jego życiu.

Ważne jest, aby akceptować swoje dziecko, nawet gdy krytykujemy jego zachowanie, a najważniejsze, aby stawiać mu granice i dopilnować ich respektowania. Wtedy dziecko czuje, że jest ważne dla swojego rodzica. Nie należy straszyć sędem czy sankcjami, których nie zamierzamy wprowadzić. Zamiast tego trzeba poinformować dziecko, co chcemy zrobić w danej sytuacji i być w tym konsekwentnym.

Warto uświadomić sobie, że źle przeprowadzona rozmowa może obniżyć jej skuteczność, a nawet zniechęcić dziecko lub zamknąć na kontynuowanie dialogu. Z kolei brak reakcji rodziców na niepokojące sygnały, może nasilić ich występowanie i doprowadzić dziecko na drogę przestępczą.

Jeżeli przygotowanie się rodziców do rozmowy z dzieckiem jest trudne, wskazane jest skorzystanie z fachowej pomocy. Warto nawiązać kontakt ze szkołą w celu nawiązania współpracy. Wspólnym wysiłkiem można osiągnąć lepsze efekty, zarówno w zakresie poznania przyczyn zachowania dziecka, jak i skutecznego im przeciwdziałania.

opracowano na podstawie projektu "Nie przegraj młodości", współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości pod patronatem MEN.